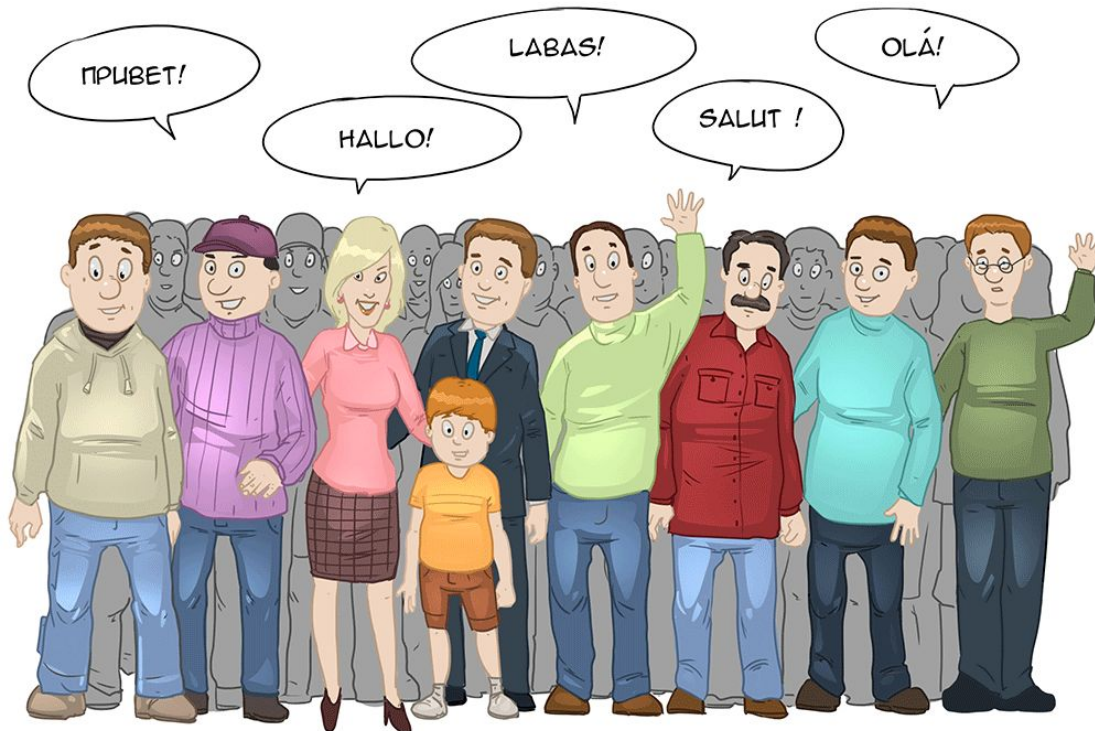

2020.gada 4.decembrī

Reģiolekts (apvidvārdi) un sociolekts

Leksikas īpatnības*

**Leksika –
vārdu krājums*

Stundu sasniedzamais rezultāts – zināt jēdzienu “reģiolekts”, “sociolekts”, “apvidvārdi” nozīmi, prast nosaukt tiem piemērus, apzināties savas leksikas bagātību un īpatnības.

Stundu uzdevumi:

- 1) Iepazīties ar prezentācijas informāciju, veidot pierakstos konspektu;
- 2) Atgriezeniskās saiknes iegūšanai aizpildīt testu, kurā būs prezentācijā redzami jautājumi, šeit:

https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=_-7DqL0vZkyN-ocgciuWyHoywUmn9PpBuxtqct0AeARUNFo4M0dZQ0hJQT1DWUIBT0R-VWUZPOU1ZTC4u

Darbs tiks vērtēts ar „ieskaitīts / neieskaitīts”!

- **Reģiolekts** ir jēdziens, kuru valodnieki lieto, lai atklātu mūsdienās reģionos dzīvojošo cilvēku valodas īpatnības.
-

1. *Kādā reģionā dzīvojam?*
2. *Kāds dialekts raksturo mūsu reģionu?*
3. *Kas raksturīgs mūsu reģiona dialektam?*

Apvidvārdi – reģiolektu leksikas īpatnība

Izpēti informāciju norādītajā adresē:

<https://app.soma.lv/viedtema/latviesu-valoda/devita-klase/leksikologija/apvidvardi>

Atbildi uz jautājumiem:

- 1) *Kas ir apvidvārdi?*
- 2) *Kādās vārdnīcās ir atspoguļotas apvidvārdu nozīmes?*
- 3) *Ko nozīmē nosauktie apvidvārdi*: tupenis, naģe, vuška, benčs, kabenes, čūris, sukņa, krizdole, plančka, ļaudova, raudive, sprauns, žmots, sabraņīt.*
- 4) *Vai „Tavā pusē” jeb dzimtajā apvidū ir raksturīgi kādi apvidvārdi? Atceries 3-5 apvidvārdus!*

**Apvidvārdu nozīmes uzzināsi, ja izpildīsi testu augstāk norādītajā adresē.*

Sociolekts

Valodas paveids, kas raksturīgs noteiktam sabiedrības slānim vai sociālai grupai (atkarībā no vecuma, dzimuma, tautības, nodarbošanās u. tml.).

Kādus sabiedrības slāņus vai sociālas grupas vari nosaukt?

0) Skolēni un skolotāji

1)

2)

3)

Sociolektam raksturīga dažāda leksika, bet bieži to attiecina uz neliterāro leksiku, ko var dēvēt arī par slengu. 2006.gadā ir izveidota slenga vārdnīca, taču attieksme pret to ir ļoti dažāda. Taču mēs nevaram noliegt, ka slengs ir mūsdienu valodas realitāte.

Apskaties dažus šķirkļus no slenga vārdnīcas šeit:

<https://spoki.lv/aktuali/latviesu-slenga-vardnica/80952>

Par slengu

Izpēti informāciju norādītajās adresēs:

1. <https://www.uzdevumi.lv/p/latviesu-valoda/11-klase/leksikologija-8091/re-5313224f-7bfc-483b-9d4d-2ab6a311cc0e>
2. <http://valoda.ailab.lv/latval/vidusskolai/leksikologija/leksikolog/leks10.htm>
3. <http://valoda.ailab.lv/latval/vidusskolai/leksikologija/leksikolog/leks20.htm>
4. <http://valoda.ailab.lv/latval/vidusskolai/leksikologija/leksikolog/leks16.htm>
5. <http://valoda.ailab.lv/latval/vidusskolai/leksikologija/leksikolog/leks19.htm>

1) Izskaidro, ko nozīmē nosauktie jēdzieni:

Barbarismi –

Profesionālismi –

Žargonismi –

Vienkāršruna (vulgārismi) –

2) Nosauc katram jēdzienam pa 3 piemēri!

Atbildi uz noslēguma jautājumiem:

- 1) Vai slengs viennozīmīgi ir vērtējams kā negatīva parādība?
- 2) Vai, tavuprāt, skolām būtu jāiegādājas slenga vārdnīca? Atbildi pamato!
- 3) Ko tu uzzināji par savu leksiku? Vai tev tā ir bagāta?
- 4) Novērtē, cik ļoti jūties apguvis stundu tematu – reģiolekts un sociolekts!

Atceries, ka pēc prezentācijas iepazīšanas atbildes uz jautājumiem, lūdzu, pildi tiešsaistes testā šeit:

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=-7DqL0vZkyN-ocgciuWyHoywUmn9PpBuxtqct0AeARUNFo4M0dZQ0hJOT1DWUIBT0RVWUZPOU1ZTC4u>

Paldies, par Tavu darbu un ieinteresētību!

Esi gatavs pārbaudes darbam nākamajā stundā!

Temati:

- *literārā / nacionālā valoda,*
 - *dialekti un izloksnes,*
 - *sociolekts,*
 - *reģiolekts.*